

UTREDNING OM FÖRUTSÄTTNINGAR FÖR FISKEOMRÅDE FÖR HELAVÄNERN

Delredovisning av projektet "Samverkan kring Vänerfrågor"

Rapport 2013:3

Aktiviteten genomfördes i projekt Förstudie -samverkan kring Vänerfrågor

Projektledare och författare: Ove Ringsby, Biosfärkontoret

Layout: Johanna Olsson, Biosfärkontoret

Foto: Ove Ringsby, Biosfärkontoret

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

INLEDNING.....	4
UPPDRAG.....	4
SAMRÅD.....	4
FÖRVÄNTADE EFFERTER.....	5
ORGANISATION.....	6
VERKSAMHETSLEDNING.....	6
FINANSIERING.....	7
UTREDNINGENS FÖRSLAG.....	7
MSC-CERTIFIERING.....	7

Bilagor 1-3

INLEDNING

Fiskeområdet Vänerskärgråden med Kinnekulle har utrett möjligheten att inför kommande programperiod bilda fiskeområde för hela Vänern. Förutsättningar att skapa ett gemensamt fiskeområde bedöms som goda. Vänern är ett sammanhängande system där många frågor och insatser kan hanteras mera effektivt och får bättre förutsättningar att bli lyckosamma om hela sjön ingår i fiskeområdet.

Jordbruksverket stödjer tanken på ett område för hela Vänern. Kommuner, regionerna och Länsstyrelserna liksom fiskarna och Vänerns vattenvårdsförbund har överlag varit positiva till tanken på ett gemensamt fiskeområde. Det initiativ som tagit kring bildandet av samförvaltning tillsammans med de utvecklingsmöjligheter ett fiskeområde innebär, skapar goda möjligheter för en positiv utveckling av fiskenäringen i Vänern.

Fiskefonden innebär en möjlighet att få EU- medel motsvarande max 50% av projekt-kostnaderna för insatser som gynnar hållbar näringsutveckling inom fiskenäringen i området. För att möjliggöra detta fordras medfinansiering från sökande. En skrivelse har sänts berörda kommuner och regioner för att tydliggöra intresset för fortsatt medverkan i processen. Kommande steg ska klarlägga ambitionsnivå, fastställa strategi och organisation, samt se över kriterier för fördelning av nödvändig medfinansiering.

UPPDRAGET

Biosfärrområde Vänerskärgråden med Kinnekulle har under gångna programperioden varit ett av 14 fiskeområden i Sverige som fått medel ur Europeiska fiskefonden. Inför den kommande programperioden som beräknas starta 2014 har frågan väckts om möjligheten att utvidga området till att omfatta hela Vänern. Vänern är till stor del ett slutet system med förutsättningar att förvalta fiskbestånden och bibehålla ett hållbart och kvalitativt bra fiske. Även inom näringsutvecklingen skapa finns i många fall fördelar att utgå från den gemensamma resursen "vänerfisk". Fiskeområdet har därför tagit initiativ till en utredning för att undersöka förutsättningar och villkor för bildandet av ett fiskeområde för hela Vänern.

SAMRÅD

Utredningen initierades i samband med Vänersamarbetets kommunmöte i Trollhättan 11 januari 2013. Under utredningen har det förts en löpande dialog med handläggaren för Vänersamarbetet, Länsstyrelsernas fiskevårdshandläggare, Vänerns fiskeförbund, Vänerns vattenvårdsförbund och den nationella handläggaren på Jordbruksverket.

I samarbete med Vänerns vattenvårdsförbund och Länsstyrelserna hölls tre informationsträffar för kommuner, regioner och Länsstyrelser runt Vänern. Vid dessa möten

presenterades fiskeområdet och de möjligheter och förutsättningar det innebär. Responsen var överlag positiv, 12 av 14 Vänerkommuner var på något sätt representerade vid informationsträffarna, liksom de båda regionerna och Länsstyrelserna. De synpunkter som framfördes redovisas i bilaga I.

Dialog har också skett med yrkesfiskarna i samband med Vänerns Fiskeförbunds årsmöte 5 mars. Deltagarna där var positiva till idén om fiskeområde för hela Väner. Frågan väcktes också vid mötet kring fiskevårdsplan och fiskeförvaltning 26 mars 2013, där ett brett spektra av yrkesfiskare, sportfiske och vattenägare m.fl. bjöds in. Tanken om gemensamt fiskeområde fick ett positivt gensvar.

I direktiven till kommande reglering kring fiskeområdenas organisation och utformning, betonas kopplingen mellan fiskeområden och Leader. Regelverk och förvaltning skall i möjligaste mån samordnas enligt de avsikter som Jordbruksverket signalerat. Kontakter har tagits med Leader varvid frågan om hur kopplingen mellan ev. fiskeområde för Väner och Leader kan utformas har diskuterats.

Kontakter har tagits med fiskeområdena i Bohuslän och Vättern för att ta del av deras erfarenheter och synpunkter. Huvudman för Fiskeområdena i Bohuslän (norra och södra) är den ideella föreningen Fiskeområde Bohuslän. Vätterns fiskeområde organiseras av Vätterns vattenvårdsförbund som dessutom ansvarar för samförvaltningen av Vätterns fiskevårdsinsatser. Vattenvårdsförbundet köper handläggartjänsterna från Länsstyrelsen i Jönköpings län.

Det pågår Inom Leader ett nationellt projekt kring utveckling av fisketurism som också har betydelse i sammanhanget. Diskussion har förts med en av de lokala projektledarna för detta projekt.

Vid ett samrådsmöte med Leaderkontoren i Västra Götaland/Värmland diskuterades förutsättningen för samverkan mellan Leader och Fiskeområde. I dagsläget är leaderorganisationen inför framtida programperiod inte fastställd. Det är dock sannolikt att fiskeområdet kräver en egen organisation, varför förhållandet till Leader skall studeras närmare.

FÖRVÄNTADE EFFEKTER

Ett fiskeområde för hela Väner innebär ett helhetsgrepp kring fiskresursen med betydligt bättre möjligheter att stärka fisket i hela Vänerregionen. Det blir lättare att gemensamt marknadsföra och utveckla fiskprodukter från Väner. De insatser som möjliggörs kan omfatta en mängd områden såsom fiskförvaltning, miljöinsatser, produktutveckling, samverkan mellan fiskenäring och lokala restauranger, stöd för utveckling av fisketurism m.m. Även kommer med liten eller obefintlig andel yrkesfiskare kan ha stor nytta av de åtgärder som fiskeområdet innebär t.ex. genom satsningar som nämnts ovan.

ORGANISATION

Om berörda parter enas om bildandet av fiskeområde Vänern bör det formas en ny organisation för att leda och administrera verksamheten. Nuvarande fiskeområdet sammanfaller med Biosfärområdet varför det har varit naturligt att FOG bestått av samma personer som ingår i styrelsen för Biosfärområdet. I ett fiskeområde vars geografiska utbredning omfattar mycket större yta bör FOG ha en annan sammansättning för att vara representativ för hela området. En möjlighet skulle kunna vara att knyta beslutsfunktionen till någon existerande verksamhet/organisation med koppling till fiskefrågor. En sådan som diskuterats är Vänerns vattenvårdsförbund. Vattenvårdsförbundets verksamhet består i hög grad om miljöövervakning. Den befintliga styrelsens sammansättning är inte utformad med utgångspunkt från att ansvara för FOG varför det i så fall ev. kan vara aktuellt att FOG utformas som ett särskilt utskott som på uppdrag av styrelsen handlägger dessa frågor. Fiskeområde Vättern har tillämpat en sådan modell där samförvaltning och Fiskeområdet har samorganiserats och handläggningsresurserna köpts från Länsstyrelsen. Frågetecknen har rests kring riskerna för dubbelroller om myndighetsutövning och utvecklingsinsatser handläggs av samma organisation. En tänkbar lösning, om Vattenvårdsförbundet skulle fungera som huvudman, är att handläggningstjänsterna frikopplas från förbundets nuvarande handläggningsorganisation och istället köps från t.ex. Biosfärområdet eller Leaderkontoren.

En annan möjlig lösning är att skapa en ny organisation speciellt för detta ändamål. Den kan då sättas samman av personer från olika områden runt Vänern med förankring i fiskerinäringen eller annan koppling som bedöms önskvärd i sammanhanget. T.ex. kan man tänka sig att LAG-grupper (Leaderområdenas styrelser) med speciellt intresse för fiskefrågor kan utse någon ledamot som förutom engagemanget i LAG även kan medverka i FOG. Nackdelen med en sådan är att en ny förening har svag likviditetskapacitet vilket kan vara en besvärande faktor. En sådan lösning har tillämpats i Fiskeområde Bohuslän där en nybildad ideell förening skapats för ändamålet. Föreningen består av fiskets organisationer, kommunerna och andra intressenter. Medverkande kommuner har bidragit med 50 000 kr vardera som egenfinansiering. Likviditen har hanterats genom medfinansieringsanslagen från kommuner och region använts som likviditetsbuffert.

Till beslutsforumet kan man knyta några geografiskt opererande beredningsgrupper.

VERKSAMHETSLEDNING

Det är önskvärt att det finns lokal förankring runt hela Vänern. Det förefaller orimligt att koncentrera handläggningen till en plats då det skulle innebära sämre lokalkännedom i de områden som finns långt från kontorets lokalisering. För att skapa en lokalt förankrad förvaltning som samtidigt är resurseffektiv bör det eftersträvas samverkan med Leaderverksamheten. Samverkan mellan Leader och Fiskeområden har också av Jordbruksverket betonats som önskvärt varför en sådan lösning skulle tillgodose

detta. Praktiskt skulle det kunna fungera så att något/några leaderkontor får ett utökat uppdrag att även fungera som lokalkontor för fiskeområdet. En av de lokala handläggningsplatserna bör ha en samordnande funktion och ta ansvaret för den gemensamma beslutshandlingen. Det finns också en möjlighet till en mera lokal profilering genom att inom ramen för den gemensamma strategin utforma delregionala strategier.

FINANSIERING

Nuvarande Fiskeområde Vänerskärgrården med Kinnekulle omfattar ca en fjärdedel av Vänern. Området har haft ett anslag från fiskefonden om 5,5 milj. Kr. Fiskeområde för Vänern omfattar betydligt större område varför det bedöms rimligt att anslaget borde vara minst dubbelt så stort som för innevarande programperiod. Jordbruksverket har inför kommande programperiod sagt att den medfinansiering som nuvarande fiskeområde haft från Region och kommuner är en stor fördel och har antytt att detta ev. kommer att bli en förutsättning för att beviljas medel inför kommande programperiod. Ambition och finansieringsförmåga avgör hur stort bidrag som bör sökas från Fiskefonden. Storleken på medfinansieringen bör uppgå till minst 75 % av de medel som begärs från fiskefonden. För detta fordras anslag från kommuner och regionerna. Fördelning av denna kostnad blir en fråga som får diskuteras i samband med utformning av strategi och ansökan. Som grund för fördelningen kan några faktorer såsom folkmängd, andel Vänerkust, antal fiskare etc. användas.

UTREDNINGENS FÖRSLAG

- Att under förutsättning att det bedöms finnas tillräckligt stöd från berörda kommuner och regioner, bilda en arbetsgrupp med representanter för fiskenäring, kommuner, regioner och Leaderorganisationerna med uppdrag att utforma ansökan om medel för fiskeområde Vänern till Jordbruksverket.
- Att detaljfrågor om organisation, finansiering, etc. diskuteras och beslutas i samband med utformning av strategi och ansökan. I samband därmed ska också fastställas kriterier för hur behovet av medfinansiering ska fördelas mellan de olika medverkande parterna.

MSC-CERTIFIERING AV VÄNERFISK

Inom projektet undersöktes förutsättningarna att MSC-märka vänerfisk. Ett seminarium kring denna fråga arrangerades 12 mars 2013 på Vänermuseet i Lidköping. Avsikten var att ge ett underlag för bedömning om möjligheten att gå vidare med att genomföra en förstudie enligt MSC:s kriterier, kring förutsättningarna för MSC-märkning. En summering av seminariet finns i bilaga 2. Därefter har frågan ventilerats vid samrådsträffar med företrädare från fiskerinäringen bl.a. vid Vänerns Fiskarförbunds årsmöte. Detta ledde fram till att det utformades en enkätundersökning som

via Vänerns fiskeförbund skickades till alla yrkesfiskelicensinnehavare i Vänern. Resultatet av enkäten redovisas i bilaga 2. Efter bedömning i förbundets styrelse beslutades att föreningen skall göra en ansökan om medel för att genomföra förstudie. Förutsättningen för detta är att en certifierat granskningsföretag anlitas. Fiskevårdsförbundet ansökan inkom till FOG i juni och kommer att behandlas vid kommande möte.

EUROPEISKA UNIONEN
Europeiska fiskerifonden
- En satsning på hållbart fiske -

Biosfär
VÄNERSKÄRGÅRDEN
KINNEKULLE

- BIOSFÄROMRÅDE VÄNERSKÄRGÅRDEN MED KINNEKULLE
- Biosfärkontoret, Box 77, 542 21 Mariestad
- info@vanerkulle.se, www.vanerkulle.se

Noteringar samrådsträff Vänernfiske

Vattenvårdsplan. (Anders Larsson/Grete Algesten/Mats Rydgård)

Vänerns vattenvårdsförbund ger en kort information om hur föreningen är sammansatt och verkar. Förbundets verksamhet består i miljöövervakning och beståndsmätning av fisk i Vänern. I den framtagna Vattenvårdsplanen listas prioriterade åtgärder för att bibehålla och stärka vattenmiljön i Vänern:

1. Åtgärdsplan för övergödda vikar och vattendrag.
2. Hålla strandängar, sandstränder och fågelskär öppna genom slätter och bete
3. Skydda och restaurera viktiga fisklek och fågelområden.
4. Byta ut miljöfarliga produkter, kemikalier och bekämpningsmedel
5. Kartlägga och sanera förorenade områden i avrinningsområdet.
6. Skydda viktiga fritidsområden, minska bullret i dessa.

Vattenvårdsförbundet har tagit fram en strategi och handlingsplan för dessa insatser.

Vattenvårdsinsatser har stor betydelse för, och hänger intimt samman med, möjligheten att utveckla fisket i sjön.

Fisk och fiskevårdsplan (Fredrik Nilsson)

Fisk och Fiskevårdsplanen har initierats av de båda berörda Länsstyrelserna. Avsikten är att få fram en samlad bild av historik och dagsläge ta fram viktiga åtgärder för att bibehålla och stärka ett hållbart fiske och se över möjligheterna till en mera samlad förvaltning av fiskeresursen. Arbetet har utförts i nära samarbete med brukarna och kommunerna runt Vänern. Det konstateras i planen att det finns ett stort behov av åtgärder bl.a. gällande:

1. Anpassade fiskeregler (Redskap, fredningsområden, utmärkning av redskap, begränsningar antal licenser)
2. Bättre tillsyn samordning både gällande utförande och rapportering
3. Förbättrad fångststatistik
4. Bättre förvaltning av laxfiskestammarna
5. Förvaltningsplaner för specifika arter såsom t.ex. signalkräfta och skarv

Sammantaget konstateras att det behövs bättre samordning (förslag finns om s.k. "samförvaltning") och aktiva insatser för att öka kunskapen om fisket och säkerställa ett hållbart bruk. Fiskefonden är en ny möjlighet att få fram medel för att genomföra nödvändiga åtgärder vid sidan av statliga och regionala medel, fiskeavgifts och miljöfondsmedel som kan användas i detta syfte.

Europeiska Fiskefonden (Ove Ringsby)

Fiskefonden är en del av Landsbygdsprogrammet och administreras av Jordbruksverket.

Biosfärområdet Vänerskärgrården med Kinnekulle har utgjort ett fiskeområde som beviljats 5,5 mkr i EU-stöd för programperioden 2009-2013. Området har haft en totalbudget om 11 mkr. Förutom EU medel har också Västra Götalandsregionen och kommunerna bidragit med pengar. Totalt har 14 projekt genomförts och ytterligare 9 är under utarbetande. Fiskeområdet har bidragit till:

1. Nya samarbeten över traditionella gränser
2. Skapa nya produkter
3. Ökad kunskapen om fisket och fiske
4. Minskat slöseri/svinn av råvaror
5. Skapat internationella utbyten och kontakter med andra länder

Inför kommande programperiod har FOG beslutat undersöka möjligheterna att göra hela Vänern till fiskeområde. Kontakter har tagits med Jordbruksverket för att efterhöra förutsättningarna för detta. Jordbruksverkets handläggare har uttryckt sitt stöd för en sådan utveckling. Bland de förutsättningar som angetts gäller att man gärna ser att finansieringen utformas på likande sätt som i nuvarande fiskeområde dvs. med en i förväg beviljad offentlig finansiering vid sidan av fondmedlen, att det skall finnas en säkerställd samordning med berörda Leader-områden, samt att den lokala strategin överensstämmer med EFF:s målsättning. Ett gemensamt fiskeområde för Vänern kräver att såväl behovet av samordning och helhetsgrepp som lokal förankring beaktas.

Sammanfattning av redovisade synpunkter

Karlstad:

2009 skedde en ansökan om Fiskeområde från norra Vänerns kommuner. Man fick avslag utan motivering. Därefter har viss samverkan fortsatt mellan de inblandade kommunerna. Det finns ett uttalat intresse att medverka i åtgärder för fiskeutveckling.

Viktigt med samverkan med Leader.

Lokal förankring en förutsättning för lokala projekt, ex inom näringsutveckling. Kan vara svårt att få till med ett gemensamt stort Fiskeområde.

Organisationen för ett gemensamt fiskeområde för hela Vänern bör tillgodose såväl behovet av att hantera övergripande gemensamma frågor såsom vattenkvalitetsfrågor och fiskeresursfrågor som mer lokala.

Lokala projekt kan kanske administreras av Leader?

Från Leader Värmland önskas flera Fiskeområden men med en gemensam strategi.

Västra Götalands Regionen stödjer förslaget och kan gå in och stötta ekonomiskt förutsatt att Region Värmland gör desamma och att det går att styra medlem till åtgärder inom den aktuella regionen.

Mellerud:

Igenväxningen av Vänern är ett stort problem.

Hur ser fisketillsynen ut?

Det finns mycket att göra med bäring på turism. Kommunerna ser egentligen inte värdet av sjön och hur det kan utvecklas. Det finns potential att förlänga turistsäsongen genom ett ökat turistfiske under höst, vinter, vår.

Positiv respons på förslaget om ett gemensamt Fiskeområde.

För att tillgodose både lokala och gemensamma behov kanske man kan ha en organisation som liknar Vänerlands. Exempelvis tematiska grupper som "fisken som mat", "fisket", "fisken som resurs", och "turism och fiske".

Fortsatta diskussioner kring förslaget kommer att ske politiskt.

Götene:

Leader och Fiskeområden ska samverka inte minst med administrationen nästa programperiod, men de stora sjöarna och norrlandsälvarna är undantagna.

Det är svårt att få lönsamhet i fisket, eventuellt kan kräftorna bidra till att det faktiskt går att leva på fisket.

Det finns potential att förlänga turistsäsongen genom ett ökat turistfiske under höst, vinter, vår. Svenska företag bör kunna ta tillvara och sälja denna resurs i ex Tyskland.

Det finns ytterligare utvecklingsmöjligheter genom att utnyttja ytterligare fonder än EFF. I Vättern har bl.a. GAP användas inom Fiskeområdet.

Västra GötalandsRegionen stödjer förslaget och kan gå in och stötta ekonomiskt förutsatt att Region Värmland gör desamma och att det går att styra medlem till åtgärder inom den aktuella regionen.

Samordning mellan Leader och Fiskeområde bör kunna ske för lokala projekt. Varje Leaderområde har redan ett eget kontor som borde kunna nyttjas.

Bör yrkesfiskarna vara med i processen? Ja, framförallt när vi ska jobba med att ta fram en gemensam strategi. Även de andra viktiga intressenterna bör givetvis vara med. Det finns även andra privata aktörer som indirekt kan vara viktiga ex. fiskförädlingsindustri och försäljningsled.

I detta projekt kan intressenterna anses ha varit delaktiga genom arbetsgrupperna och informationsmötena som hållits inom ramen för fiskevårdsplanen. Det har till och med framkommit ett starkt önskemål om att bilda ett gemensamt Fiskeområde för Väner från dessa möten. Kunskapen om Väner är generellt dålig. Kan vi genom detta arbete bidra till ökad kunskap vore det bra.

Inom LTSER finns ett forskningsnätverk som bland annat samordnar och sprider information om forskningsuppdrag med anknytning till fisket och Vänerfrågor.

Det måste finnas en gemensam organisation för Väner för att det ska hända något och det ska bli bra.

SEA-track web; Troligen har ärendet hamnat på tjänstemannanivå hos vissa kommuner, och därmed nedprioriterats. Vänersborg har sagt OK politiskt, men något skriftligt besked finns inte.

/Ove Ringsby 2013-02-06

Workshop kring

MSC – märkning Vänerfisk.

Vänermuseet 2013-03-12

Bakgrund:

Inom Fiskeområdet Vänerskärgården med Kinnekulle finns en uttalad ambition att verka för säkerställande av hållbarhet i fiskenäringen. Ett sätt att hantera detta är att MSC certifiera fisket. Fiskeområdet har därför i samarbete med Vänersamarbetet bjudit in berörda till en workshop, med syfte att diskutera villkor och förutsättningar för en sådan process, skapa underlag för bedömning om detta är det bästa sättet att verka för hållbarhetsperspektivet i fiskeutvecklingen, och diskutera om det finns tillräckligt stöd från näringsens sida för en sådan satsning. Helene Tivemark, fiske-expert från Nejden -kultur och natur, har anlitats för att leda diskussionen kring dessa frågor och redovisa hur prövningen går till.

Vad är MSC?

MSC (Marine Stewardship Council) är en internationell miljöorganisation som arbetar för att skydda världens fiskebestånd och säkerställa att fisket sker på ett långsiktigt hållbart sätt. MSC har etablerat en standard för hållbart fiske och adekvat förvaltning, vilken sedan används av oberoende företag som granskar ansökande fisken och som sedan rekommenderar – eller inte - certifikat för fiske som uppfyller de krav gällande hållbart bestånd, fiskets påverkan på ekosystemet och dess förvaltning och översikt som fastställts. Det övergripande målet med MSC märkningen är att säkerställa fiskbeståndet för denna såväl som för kommande generationer. MSC-märkning är en signal till konsumenter att fisket sker på ett hänsynsfullt sätt och kan därmed också skapa mervärde och bättre lönsamhet för producenterna genom att stärka varumärket och bidra till en positiv produktimage.

Granskningsprocessen.

Granskningen skall utföras av ett av Ackreditation Services International (ASI) godkänt certifieringsföretag. Det finns ett antal sådana som kan vara aktuella, listade på ASI:s hemsida. Kostnaden varierar beroende på arbetsinsatsens omfattning. Ju bättre underlag som kan tas fram i förtid och därmed underlätta granskningen desto lägre kostnad. Det är

också rimligt att de närmast involverade inledningsvis gör en sannolikhetsbedömning av möjligheten för godkännande (genom att identifiera befintlig och otillräcklig data) för att om möjligt undvika kostnaden för prövning som resulterar i ett avslag. Prövningen är oberoende och man kan aldrig i förväg vara garanterad ett godkännande. Det är också möjligt, och vanligt, att göra en enklare förhandsgranskning innan själva certifieringsprocessen inleds för att därigenom få bättre underlag för bedömning av möjligheten att bli godkänd.

I granskningen ingår tre huvudmoment:

1. Bestånd

Här granskas **status** genom att kontrollera referenspunkter, beståndsstatus, återhämtning och återuppbyggandskapacitet för bestånden. Beståndens **förvaltning** undersöks genom beskrivning av bl.a. fångststrategi. Metoder för fångstkontroll, granskning och information/uppföljning redovisas och vid behov förbättras.

2. Ekosystem

Här granskas **fångst, bifångst, hotade arter, ekosystem och habitat** med utgångspunkt från status, förvaltning och information för resp. punkt. Målet är att identifiera fiskets påverkan på det ekosystem som den granskade arten är en del av.

3. Förvaltning

I detta moment granskas **Styrning** och **Policy** utifrån allmänlaglig ram, samråd, roller och ansvar, långsiktiga mål och incitament samt det **specifika fiskeförvaltningssystem** som gäller för det aktuella området. Här granskas och beskrivs specifika mål för fisket, beslutsprocesser, lagordning och kontroll, forskningsplan och uppföljning och utvärdering av gjorda insatser. Målet är att säkerställa att adekvat förvaltning finns på plats som kan kontrollera både bestånd- och ekosystemskriterierna.

Efter genomförd certifieringsprocess sker årliga granskningar under de fem år som certifikatet gäller, för att säkerställa åtgärdernas efterlevnad och att de riktlinjer och villkor som ställts upp följs. Certifikatet kan dras in om det vid granskningen kommer fram uppgifter som innebär att bestämmelserna frångåtts.

Arter och områden

En förutsättning för att genomföra MSC-granskning är att näringen bedömer detta som en intressant och angelägen åtgärd för att utveckla och stärka fiskenäringen. Det är därför angeläget att det är fiskenäringen själv som ansvarar för, och "äger" certifieringen. Diverse intressenter och finansieringsmöjligheter existerar men skall finnas som stöd och deltagande, inte som ansvariga. Man kan inte förvänta sig en total uppslutning kring detta och det är heller inte nödvändigt, men det bör av praktiska och ekonomiska skäl finnas god uppslutning kring MSC som en insats som gagnar fisket. Märkningen kan omfatta endast någon art och göras för en mindre del av sjön eller ett mindre antal fiskare. Den

gemensamma bedömningen är dock att för att MSC märkning skall ge önskad effekt och vara praktiskt och ekonomiskt rimlig bör den omfatta hela Vänern.

De arter som bedöms intressanta i dagsläget är gös, abborre, lake samt siklöja. Det förefaller lämpligt att av rationella och ekonomiska skäl hantera alla dessa arter samtidigt.

Befintliga underlag, brister och tillgångar.

Fångstrapportering sker systematiskt inom yrkesfisket, Däremot finns inget system för fångstrapportering inom fritidsfiske (jag tror det finns men att det uppgår till att de bör årligen rapportera sina fångster till Länsstyrelsen). Sportfiskarna utarbetar nu ett liknande system för sportfiskarna). Rapporterna går till Havsmyndigheten men återkopplingen från dem till både Länsstyrelser och yrkesfiskare är mycket dålig. Ev. kan ett samarbete byggas upp mellan yrkesfiskarna och Länsstyrelserna kring rapportering och återkoppling av fångststatistik, men det anses av långsiktighets skull inte vara en ideal lösning. I nuläget kan det dock vara ett sätt bevaka fångststatistik då det trots upprepade påstötningar inte skett någon förbättring från HaV. Fiskerikonstulent Jarl Svahn, Länsstyrelsen VG förbereder en skrivelse till HaV om detta och återkommer till deltagarna om responsen när den skickats.

Konstateras att underlaget för beståndsbedömning varierar mellan olika arter. Gällande lake och siklöja finns ganska bra underlag. Här bedöms fångsten nästan uteslutande ske inom yrkesfisket och fångsterna dokumenteras löpande i fångstrapporteringen. För gös, och abborre är underlaget inte lika tillförlitligt då fritidsfiskets fångstandel här är betydligt större.

Gällande ekosystem och habitat finns underlag i form av den miljödokumentation som görs av Vänerens Vattenvårdsförbund samt underlag från SLU och Karlstads universitet. Underlag för bedömning av frågor rörande förvaltningen finns främst i den fiskevårdsplan som utarbetats genom Länsstyrelsernas försorg.

Hur för vi frågan vidare?

Ett första steg är att frågan diskuteras bredare inom yrkesfiskarkåren. Det kan ske genom att Vänerens fiskarförbund i samråd med Insjöfiskarna och Fiskeområdet tar fram ett enkelt informationsmaterial som beskriver MSC-certifierings innebörd, möjliga fördelar och framtida kostnader och finansieringsmöjligheter, kompletterat med några frågor som yrkesfiskarna kan ta ställning till varefter en samlad bedömning görs om det finns tillräckligt intresse att fortsätta processen. I så fall kan en ansökan om stöd för genomförande av en enklare förhandsgranskning göras. Finansieringen av en sådan kan då sökas inom de bidragsformer som bedöms möjliga, ev. kan nuvarande fiskeområde ha något utrymme kvar inom nuvarande programperiod för detta ändamål. Vänerens fiskarförbund eller Insjöfiskarnas förbund bör vara sökande.

Deltagare:

Helene Tivemark

Dirk Harmsen

Charlotte Backman

Bo-Gunnar Blom

Dan Johansson

Fredrik Nilsson

Marcus Drotz

Mats Ingemarsson

Conny Gustafsson

Jarl Svahn

Anneli Jolander

Sven-Erik Sköld

Johanna Olsson

Ove Ringsby

Nejden - kultur och natur

VG-region

Hushållningssällskapet Skaraborg

Vänerfiskarna

Vänerfiskarna

Länsstyrelsen VG

Vänermuseet

Insjöfiskarna

Vänerfiskarna

Länsstyrelsen VG

Vänerymnasiet

Länsstyrelsen Värmland

Biosfärområdet

Biosfärområdet

Anmälda som lämnat återbud:

Kent Jonsson

John Zafarandl

Eva Bergman

Yvonne Norlén

Vänerfiskarna

Leader Skaraborg

Karlstads universitet

Vätternfiskarna

Rapport om enkäten: MSC-certifiering i Vänern

Svenska Insjöfiskarenas Centralförbund (SIC) har med anledning av möjlighet till MSC-certifiering gav vissa fiskare i Vänern, genomfört en enkätundersökning bland licenserade fiskare i sjön för att undersöka intresset kring sådan certifiering.

Enkäten har framställts av Biosvärområdet Vänerskärsgården med Kinnekulle, varefter SIC verkställt densamma.

Enkäten

De inkomna svaren kan användas som underlag för att bedöma intresset för att fortsätta processen kring MSC-certifiering. Om intresset bedöms som tillräckligt stort kommer att undersökningsmöjligheterna att hitta finansiering till en förstudie.

Vi har använt SIC:s matrikel, kompletterad med länsstyrelsernas förteckning över licenserade fiskare i Vänern. Enkäterna har skickats ut till 60 stycken licenserade fiskare i Vänern. Två stycken fick i efterhand enkäten. Totalt 62 stycken.

Enkäten frågar: Är MSC-märkning en intressant insats för att utveckla Vänerfisket?

Två svarsalternativ gavs: ja eller nej. Vet ej erbjöds inte som svarsalternativ.

Efter svarsalternativen gavs rum för motivering till valt svar.

Resultat av enkätundersökning

Av 62 utdelade enkäter inkom 19 svar.

11 stycken av de svarande hade svarat ja på enkäten.

7 stycken av de svarande hade svarat nej på frågan om MSC-märkning.

1 av de tillfrågade valde bort de båda alternativen som motiverade det med okunskap i ämnet.

Motiveringar

Motiveringar för nej:

Av de som motiverade sina svar, är frågan om kostnader för den enskilde fiskaren en viktig aspekt av MSC-märkningen. Tre av de svarande upplevde en eventuell märkning som ett kostnadsproblem. Det skulle bli en onödig kostnad för fiskaren: ett scenario där det skulle "kosta mer än det smakar". En fiskare skrev att det inte låg i dennes intresse att få mer arbete för ett par kronor extra. Detta särskilt om fiskaren ifråga har en mindre verksamhet med för liten lönsamhet vilket i sig ger låg motivation för extra satsning. Är rädd för att det krävs investeringar i tid och pengar, och krav på större personal.

En annan kritik mot projektet handlar om utökad byråkrati. Två av de svarande upplevde det som ett problem. En fiskare skriver att kraven på fiskaren ökar och att det redan finns tillräckligt medregler för hur fisket ska skötas. Vill avvakta och se hur MSC-märkning

utvecklas i framtiden. Den andre svaranden tror inte att mer byråkrati kommer att lösa fiskens- och fiskets kvalitet. Villinte ha ett utökat övervakningssystem. En av de svarande är ointresserad av märkning för att denne håller på att avveckla sin rörelse.

Motiveringar för ja:

Motiveringarna för ett ja handlar om att det skulle kunna gynna fisket. Dels skulle det höja statusen på svenskt insjöfiske och dess arter, dels skulle priserna på fisken möjligen bli bättre. Det finns en viss avvaktande positiv syn på MSC-märkningen. Det är positivt om det slår väl ut. Enfiskare som svarat ja skriver: ”om det gynnar framtidens fiske”.

Av dem som motiverade sitt svar, nämns MSC-märkning som viktigt ur ett naturperspektiv. Ensvarende skriver att en märkning är att visa ansvar för vad naturen har att ge.

En av de svarade var intresserad av märkning, men vill även utöka licensering för andra arter, i synnerhet gäddan. Lake är mindre intressant då den enligt den svarande fiskas så lite.

Motivering för inget valt svar

En av de svarande i enkätundersökningen valde bort båda svarsalternativen med kommentaren att han inte var tillräckligt insatt i ämnet för att ha en åsikt.

Se bifogat dokument om svaren i sin helhet.

Med vänlig hälsning
SIC-Insjöfiskarena
Maria Ingemarsson

Svenska Insjöfiskarens Centralförbund

802006-2512

Bildat 1937

POSTADRESS: Tjust-Lunnagård, 341 93 Bolmsö

TEL: 0705 594028, SKYPE: matsilund,

E-POST: matsilund@ljjungby.nu , HEMSIDA: <http://www.insjofiskare.se/>

PG 11 87 55 – 8

BG 5755-3802

EUROPEISKA UNIONEN
Europeiska fiskerifonden
- En satsning på hållbart fiske -

Biosfär
VÄNERSKÄRGÅRDEN
KINNEKULLE

VÄSTRA
GÖTALANDSREGIONEN
REGIONUTVECKLINGSNÄMNDEN

■ BIOSFÄROMRÅDE VÄNERSKÄRGÅRDEN MED KINNEKULLE

■ Biosfärkontoret, Box 77, 542 21 Mariestad

■ info@vanerkulle.se, www.vanerkulle.se

